

Εκδότης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
15 Μαρτίου 1980
Τιμή φύλλου 8ρχ. 10
Έτος 4ο Αριθμ. φύλλου 42
Ηράκλειον 1866, αριθ. 110

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΚΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥΣ

Στο 15ο φύλλο τους τα Β.Ν. άσχολήθηκαν με τον ρόλο που είχαν στην ιστορία του Συνεταιριστικού κινήματος παγκόσμια, πανελλαδικά αλλά και ειδικά στην επαρχία μας.

Και το άρθρο τότε τέλειωσε με τα εξής:
«Εκτός από τους γεωργικούς πιστωτικούς συνεταιρισμούς που υπάρχουν και που πρέπει να αναζωογονηθούν, οι σημερινές ανάγκες απαιτούν να δημιουργηθούν συνεταιρισμοί μηχανοπαραγωγών, συνεταιρισμοί πρώιμων κηπευτικών, άρδευτικοί συνεταιρισμοί συνεταιρισμοί μελισσοτρόφων, κτηνοτροφικοί και γαλακτοκομικοί.

Όλοι αυτοί οι συνεταιρισμοί θα πρέπει να οργανωθούν σε νέες ομάδες, για να άνοξουν το δρόμο ώστε να αναζωογονηθεί η επαρχία.

Όλοι αυτοί οι συνεταιρισμοί θα πρέπει να αναλάβουν όλο το φάσμα της παραγωγής και της διάθεσης των προϊόντων, να είναι συγχρόνως παραγωγικοί και έμποροι.

Οι συνεταιρισμοί θα αναλάβουν την έπαφή με τα εργοστάσια για την προμήθεια λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων και μηχανημάτων. Να είναι παράλληλα πιστωτικοί συνεταιρισμοί και άμεσα υπεύθυνοι για τις πιστώσεις που παρέχονται στα πλαίσια του γενικού κρατικού πιστωτικού προγράμματος.

Οι άγρότες θα πρέπει να αγαπήσουν τους συνεται-

ρισμούς και να γνωρίσουν τις τάξεις τους, γιατί μπορούν να προσφέρουν τεράστιες υπηρεσίες στους έαυτους των μα και στον τόπο.

Άλλο στήριγμα για τους άγρότες δεν υπάρχει, άλλη δύναμη δεν έχουν. Ένωμένοι κι αγαπημένοι πρέπει να προχωρούν για την κατάκτηση της ζωής.

Οι συνεταιρισμοί, σε συνεργασία με τις κοινότητες και τους αγροτικούς συλλόγους, μπορούν να κάνουν πολλά, μπορούν και την τύχη και τη μορφή του κάθε χωριού να αλλάξουν, μπορούν πλήθος ανάγκες ήθικες και ήλικες, κοινωνικές και πνευματικές των χωριών να ικανοποιήσουν».

Η συνεχής εξέλιξη των μεθόδων και των μέσων παραγωγής οι ιδιαίτερες προτιμήσεις των καταναλωτών με τις αυξανόμενες απαιτήσεις στην ποιότητα μα και την τιμή, είναι μερικοί από τους παράγοντες που καθορίζουν τα πλαίσια μέσα στα όποια πρέπει να κινείται κάθε παραγωγική δραστηριότητα. Αυτό έχει ιδιαίτερη βαρύτητα για τον γεωργικό κλάδο.

Είναι επομένως βέβαιο πως οι γεωργικές έγκαταλέψεις μικρού και μεσαίου μεγέθους δεν μπορούν να ανταποκριθούν στην άποστολή τους. Η ύπαρξη τους γίνεται όλο και πιο άσυστημη. Κι αυτό χροσ-τρο με το χρόνο θα διαπιστώσουμε.

Η εισαγωγή της προχωρημένης σημερινής τεχνο-

λογίας στη γεωργική έκμετάλλευση, μόνο σε καλλιέργειες μεγάλης έκτασης μπορεί να εφαρμοστεί, με τις τεράστιες συνθέσεις στην ποσοτική και ποιοτική σφαιρική άποδοση και τη σημαντική μείωση του κόστους παραγωγής.

Η όλο και μεγαλύτερη έπιβάθυνση της τιμής των αγροτικών προϊόντων από την άπρογραμματιστή διακίνησή τους, με τη μεσολάβηση πολλών προσώπων που έπιδιώκουν όλο και μεγαλύτερο κέρδος, έπιβάλλει τη συλλογική προσπάθεια. Η προσπάθεια όμως αυτή θα καρποφορήσει μόνο με τη σωστή, υπεύθυνη και με συλλογικό ενδιαφέρον όργάνωση των συνεταιρισμών.

Μπορεί οι Νόμοι 602) του 1914 και ο νεώτερος 921) 1977 να μην είναι τέλειοι, να μην εξασφαλίζουν τη λειτουργία των Συνεταιρισμών, έτσι που να έξυπηρετούν άπολυτα τα συμφέροντα των συνεταιριών. Όμως και με τις συνηθεσά που δημιουργεί η ίσχυρή Συνεταιριστική Νομοθεσία και με την καθιέρωση πάλι μέσω των αγροτικών συλλόγων, μπορούν να πραγματοποιηθούν πολλά.

Η γεωργία στον τόπο μας μπορεί να έπιζησει μόνο αν θεωρηθεί στους γεωργικούς συνεταιρισμούς. Συνεταιρισμούς όμως όχι γραφειοκρατικούς αλλά που θα άσχολούνται με προβλήματα παραγωγής, έμπορίας, μεταποίησης και γενικά προστασίας της παραγωγής.

Και τώρα να μερικοί τομείς, με τους όποιους μπορούν να καταπιαστούν οι συνεταιρισμοί που λειτουργούν στην επαρχία μας μα κι άλλοι που πρέπει να δημιουργηθούν.

ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΛΑΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ. Δημιουργία συνεργείων κλαδέματος της έλιάς με παρακολούθηση όλων των σχετικών έργων (συγκέντρωση κλαδιών, κάψιμο ή έγκαιρη άπομάκρυνση από τα λιόφυτα, παρακολούθηση άσθενειών και έγκαιρη καταπολέμηση).

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ.

(Όργωμα ή ψέκασμα).

ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ ΕΛΑΙΟΣΥΛΛΟΓΗΣ.

ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΓΙΑ ΝΑ ΟΡΘΩΣΕΙ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΣΩΡΟΥ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΟΥ ΧΑΜΗΛΟΒΑΘΜΟΥ ΛΑΔΙΟΥ. Διοχέτευση του στην αγορά με συσκευασία μικρών ή μεγάλων δοχείων.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΡΩΤΗΡΩΝ ΣΟΧΕΙΩΝ. Διοχέτευση των μεγάλων πόλεων για τη διάθεση του βιαννίτικου λαδιού και των άλλων βιαννίτικων προϊόντων.

Έτσι, με τις παραπάνω δραστηριότητες, μαζί με την προμήθεια λιπασμάτων και άλλων γεωργικών έφοδίων, οι έλαιουργικοί συνεταιρισμοί θα προωθήσουν και θα άξιοποιήσουν την έλαιοκαλλιέργεια στην επαρχία μας.

Μα η γενικότερη συμβολή των συνεταιρισμών στη βελτίωση της ζωής στην περιοχή θα είναι σημαντική με τη συνεργασία και των συνεταιρισμών που θα άγκαλιαστούν τα ύπολοιπα προϊόντα.

Μα γι' αυτούς θα γράψουμε πιο αναλυτικά τον άλλο μήνα.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Γιά τον κ. Νομάρχη

Όπως πληροφορούμαστε, ο επαρχιακός γεωπόνος Βιάννου άσπατάει σε άλλη υπηρεσία και την παρακολούθηση της επαρχίας θα αναλάβει και πάλι ο

γεωπόνος που έχει έδρα το Αρκαλοχώρι.

Κύριε Νομάρχα,

Όπως θα σας πληροφορήσουν τα αρμόδια όργανα, στην επαρχία Βιάννου υπήρχε από πολύ παλιά έδρα γεωπόνου. Καταργήθηκε για ανεξήγητους για μας λόγους και χρειάστηκε προσπάθειες πολλών ετών για να πεισθεί το Υπουργείο Γεωργίας να επανδρώσει την έδρα επαρχιακού γεωπόνου Βιάννου και να τοποθετηθεί γεωπόνος, που ανέλαβε καθήκοντα πριν από λίγους μήνες.

Τώρα που άρχισε να γνωρίζεται την περιοχή με τις ανάγκες της, τώρα που αυσιαστικά άρχισε να προσφέρει τις υπηρεσίες του στους παραγωγούς της επαρχίας, από την άποψη της επαρχίας υπανέχεται από δοκιμασμένο καθέστους της έγκαταλείψει, καθώς απουσίας του κράτους από μια καθαρά αγρατική περιοχή.

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελίδα 4

ΜΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ

ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Από τον **ΑΝΔΡΕΑ ΑΓΓΕΛΑΚΗ, Γεωπόνο και Πολ. Μηχανικό**

Στη χώρα μας το ενεργειακό πρόβλημα άρχισε να κουβεντιάζεται μετά το τέλος του 1973, άμεσα δηλ. μετά την ενεργειακή κρίση που συνέβη στην Αμερική και τις άλλες χώρες. Ανεξάρτητα όμως από αυτή τη χρονική παρουσίαση, είναι σήμερα γενικά παραδεκτό πως στη χώρα μας προήπιχε ενεργειακό πρόβλημα όπως και στις άλλες χώρες που η ενεργειακή τους πολιτική στηρίζεται σε ξένες πηγές ενέργειας.

Στη χώρα μας το σύνολο του απαιτούμενου πετρελαίου εισάγεται από το έξωτερικό και αντιμετωπίζονται οι ενεργειακές μας ανάγκες πάνω από 7500 με αυτό.

Τα πρώτα μέτρα που άρχισαν να παίρνονται τότε και που ουσιαστικά δεν έχουν αλλάξει μέχρι σήμερα ήταν:

1) Να γίνονται προγράμματα για να διερευνηθούν οι πιθανότητες να χρησιμοποιήσουμε καινούργιες πηγές ενέργειας, όπως είναι η ηλιοφάνεια, οι άνεμοι, τα θαλάσσια ρεύματα και η πυρηνική σύντηξη.

2) Να ενταθούν οι προσπάθειες για να αξιοποιηθούν συμβατικές πηγές ενέργειας που υπάρχουν διαθέσιμες στον Ελλαδικό χώρο. Έτσι είναι πε-

τρέλαικά και λιγνιτικά κοιτάσματα, μικροϊάδαοπητώσεις ή γεωθερμία και τα γεωργικά παραπροϊόντα, άπορρίμματα και βιομάζα και

3) Να παίρνονται περιοριστικά μέτρα στην κατανάλωση ενέργειας, όπως είναι στην κυκλοφορία και το άνωτα όριο ταχύτητας των αυτοκινήτων, στην άνωτα θερμοκρασία που θερμαίνονται οι εσωτερικοί χώροι κ.λ.π.

Δυστυχώς όμως σήμερα, όπως και τα χρόνια που πέρασαν από τότε που παρουσιάστηκε το ενεργειακό πρόβλημα, πολύ λίγα γίνονται, γράφονται ή γίνονται για την δυνατότητα να αντιμετωπίσουμε ένα μέρος τουλάχιστον απ' αυτό το πρόβλημα με μια πιο άποδοτική χρήση της ενέργειας που έχουμε. Έτσι βλέπουμε πολύ συχνά να εξαγγέλλονται κυβερνητικά μέτρα, να ιδρύονται Υπηρεσίες και Εταιρίες, να γίνονται έρευνήτικά προγράμματα και να οργανώνονται συσκέψεις και σεμινάρια για ενεργειακά θέματα αλλά πολύ λίγα (ή καθόλου) ακούγονται ή γίνονται για το πως θα κάνουμε μια πιο σωστή χρήση της ενέργειας που διαθέτουμε. Ακόμη και στο

★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελίδα 3

ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

Σε πολλά χωριά του Νομού μας, έχουν ιδρυθεί τα τελευταία χρόνια πολιτιστικοί σύλλογοι. Λειτουργούν αξιοζήλευτα και παρουσιάζουν πολύτιμες δραστηριότητες για το ανέβασμα του χωριού τους, με κάθε δυνατή όπο.

Διάνοξη της συνέχειας αποσπάσματα από την κίνηση μερικών τέτοιων πολιτιστικών συλλόγων του Νομού μας, όπως δημοσιεύτηκε σε Αθηναϊνή εφημερίδα. Στο εισαγωγικό σημείωμα αναφέρει:

Είναι κοινή διαπίστωση πως τα τελευταία χρόνια παρουσιάζεται μια σημαντική αλλοίωση στην πολιτιστική φυσιογνωμία του κρητικού λαού.

Ιδιαίτερα στις μέρες μας η εισβολή του τουρισμού μαζί με την ισοπεδωτική έπιδραση της τηλεόρασης, τείνουν να διαβρώσουν ό,τι άμορφο και γραφικό δημιούργησε η λαϊκή άμπνευση στο πέρασμα των αιώνων.

Η κρητική μουσική, οι λιβέντικοι κρητικοί χοροί, η πατροπαράδοτη φιλοξενία, τα έθιμα,

η κρητική γλώσσα (με τους άφθαστους σε ομορφιά και πληρότητα ιδιωτισμούς), οι κοινωνικές σχέσεις των ανθρώπων καθιερώνονται δοκιμάζονται.

Οι Κρητικοί βλέπουν το «αναποδογύρισμα» που τους απειλεί και αντιστέκονται. Τον τελευταίο καιρό σε πολλά χωριά του Ν. Ηρακλείου ιδρύθηκαν πολιτιστικοί σύλλογοι.

Οι προσπάθειές τους είναι πραγματικά συγκινητικές. Αβοήθητοι εντελώς από το κράτος παλεύουν να μην χαθούν οι ρίζες της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ο κόσμος της υπαίθρου διψά για μια διέξοδο από τη μονότονη ζωή, που περιορίζεται στη σκληρή δουλειά στο χωράφι, το καφενείο και τα χαρτιά.

Οι πολιτιστικοί σύλλογοι μέσα από την πολύπλευρη δραστηριότητά τους φιλοδοξούν να σηκώσουν το βάρος για το ποσοτικό ανέβασμα των ανθρώπων της υπαίθρου.

Στήνουν βιβλιοθήκες, οργανώνουν εκθέσεις διαλέξεις, προβολές ταινιών και μοχθούν να αναβιώσουν την παράδοση.

Πολλές φορές μάλιστα, καλούνται να αναληρώσουν τα κενά της κρατικής άδιαφορίας.

Στη συνέχεια, αναφέρεται ότι δραστηριότητες συλλόγων όπως:

★ Στην Καστομονίτσα, ο Σύλλογος έδωσε 120.000 8ρχ., για

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελίδα 4

ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Αγαπητοί Συνεπαρχιώτες

Οι Σύλλογοι Βιαννιτών που μένουν στο Ηράκλειο και την Άθήνα, στην έπιθυμία τους να γίνει πράξη ή πραγματοποίηση της ιδέας που έχει άρκετά προβληθεί από τις στήλες των Β.Ν. δηλ. Συνέδριο Βιαννιτών, για τις μελέτη όλων των προβλημάτων της επαρχίας μας, έπιτάχυναν την πραγματοποίηση άναπτυξιακού προγράμματος, άπευθύνονται σήμερα σε σας και σε σας καλούν:

1) Έίτε ως μαζικοί φορείς, Συμβούλια Κοινοτήτων, Συνεταιρισμών, Συλλόγων, Σχολείων, Έκκλησιών, είτε ως άτομα, να έπισημάνετε τα προβλήματα της Επαρχίας μας, όποιασδήποτε μορφής, γενικού ή περιορισμένου ενδιαφέροντος, να τα διατυπώσετε και με έπιστολή σας να τα στείλετε στα Γραφεία των Συλλόγων, (στο Ηράκλειο Έβρου, Δικηγορικά Γραφείο Σπ. Ζώη, στην Άθήνα Άπελλου 4) ή στη Διεύθυν-

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελίδα 4

ΒΙΑΝΝΟΣ

ΝΟΕΜΒΡΗΣ 1979

Του κ. Στεφάνου Δ. Παπαγιαννάκη

— 4ο — (τελευταίο)

Είπαμε ήδη στην έκδοση Μικρής Ελαβείας. Πάνω σε άσκήση καημένη Βιάννου Δέν θέλω να πω πως μόνο στη Βιάννο έχουμε τέτοια τόπια. Υπάρχουν στην Πελοπόννησο, στην Παρνασσό, στην Πίνδο, στην Όλυμπο, στο Πήλιο κ.ά. πολλά τόπια που δεν έχουν τίποτα να ζηλέψουν από ό,τι μπορεί να θαλάσει καμείς στο ίσχυρότητα των Άλπεων γύρω από την Ελ-

βετία, και ο αναγνώστης των γραμμών αυτών δεν πρέπει να βραμνεί με την ερυνευθεί πτώσας μου τη φράση «Τι Λωζάνη τι Κοζάνη, χιόνια η μία χιόνια η άλλη».

Κι όμως, της χώρας μας γενικότερα με άλλες χώρες πρέπει να ξέρουμε καλά τι έχουμε που δεν έχουμε και τι δεν έχουμε που έχουμε άλλες άλλες χώρες. Έτσι το συμπέρασμα

★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελίδα 3

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Ίατρείο Άγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιόικση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Ειρηνοδίκηιο	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείον)	22136
Ο.Τ.Ε. (Βλάβαι)	12
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πετράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαϊμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	22404
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτσιάκης Έμμανουήλ — Λουτράκι	22103
Λαοηθωτάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χατζάκης Ίωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλλάμι	31275
Ίωάννης Κονσολάκης — Άμυρά	31449

(Γιά υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:
Η Νίκη σύζ. Ι. Λουλάκη από τή Βιάννο γέννησε αγόρι.
Η Αικατερίνη Καταραχιά — Ανωπάκη γέννησε κορίτσι.
ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:
Η Αθηνά σύζ. Χαρίδ. Μανδολάκη γέννησε κορίτσι.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:
Ευαγγ. σύζ. Ν. Μανουσάκη
ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΙ:
Αφροδίτη σύζ. Ιάκωβου Λουλάκη
ΣΤΟΝ ΠΕΥΚΟ:
Ι. Στεφανάκης (Γεωργ. και Ανωσασσίας).
ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ:
Χρυσή Φραγκιαδούλη, Αικατ. Ι. Στεφανάκη
Ελένη σύζ. Ελευθερίου Σηφάκη

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

«Τό Διοικητικό Συμβούλιο τής Μορφωτικής Εστίας Κοινότητας Άνω Βιάννου ο «Ιωάννης Κονδυλάκης» ευχαριστεί θερμά τόν κ. Νίκο Παπαγιαννάκη, πρώην Δ/ντή ΟΤΕ και σήμερα συνταξιούχο, πού διαμένει στην Αθήνα, για τή δωρεά του στην Εστία τής πλούσιας βιβλιοθήκης του, πού περιλαμβάνει πάνω από 7.000 μικρούς και μεγάλους τόμους, με λογίων λογιών βιβλία, πολλά από τή οποία σπάνια και δυσεύρετα.
Γιά τό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
ΜΙΧ. ΠΕΡΒΟΛΑΡΑΚΗΣ
ΣΗΜΕΙΩΣΗ «Β.Ν.» Ο κ. Νίκος Παπαγιαννάκης ξεκίνησε από τή Βιάννο με μόνο εφόδιο τή φιλομάθεια, τή διάθεση γά σπουδάσει, όπως και όλοι οι συνεργάτες μας επιστήμονες τής γενιάς του.
Διηγήτορας στην Αθήνα και έπειτα Δευθεντής του ΟΤΕ δέν έχασε ποτέ τή Βιάννο. Δεμένος συναισθηματικά μαζί τής διαπύλαι τής ελλείψεως τής θέλει με κάθε τρόπο νά τή βοηθήσει — και βρήκε. Η νέα γενιά τής επαρχίας πού δικά γιά μόρφωση δέν έχει τή μέσα πού δια

θέτουν τή σημερινά παιδιά στις πόλεις ή και σε άλλα διαμερίσματα με τής πλούσια βιβλιοθήκες. Αυτή τήν ανάγκη ήρθε νά καλύψει ο κ. Παπαγιαννάκης με τή μεγάλη δωρεά του τών 7.000 τόμων στην βιβλιοθήκη τής Μορφωτικής Εστίας Βιάννου.
Αυτό πού στερήθηκε η δική του γενιά, νά τό αποκτήσει η νέα έγκαιρα γιά ν' ανοίξει τή φτερά τής σε πλατύτερους ορίζοντες.

Η νέα γενιά τής επαρχίας, μά και οι μεγάλοι πού διψούν γιά επμόρφωση, ός αξιοποιηθούν όσο γίνεται καλύτερα τή χιλιάδες βιβλία πού διαθέτει σήμερα η βιβλιοθήκη τής Μορφωτικής Εστίας «Ι. Κονδυλάκης».

ΔΩΡΕΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟ ΤΑΜΕΙΟ ΒΙΑΝΝΟΥ

- Στέφανος Παπαγιαννάκης, Αθήνα στή μνήμη Χρυσής Παπαγιαννάκη δρχ. 2.000
  - Νικόλαος Βλαχάκης, Αθήνα, γιά τήν ανάπαυση τής μητέρας του Αικατερίνης δρχ. 2.000.
  - Γιάννης Βλαχάκης, Αθήνα, στή μνήμη αδελφού και συζύγου δρχ. 2.000
  - Γεώργιος Θεοδωράκης καθηγητής Δ/ντής Λυκείου Βιάννου δρχ. 1.000
  - Δ. Α. καθηγήτρια Γυμνασίου Βιάννου δρχ. 1.000
  - Α. Ψαρ. καθηγήτρια Γυμνασίου Βιάννου δρχ. 1.000
  - Στυλιανός Αθουσάκης, Αθήνα, στή μνήμη μητέρας του και θείας του Χρυσής Μαστρογιωργάκη δρχ. 1.000
  - Μανώλης Παπαματθαίου, Αθήνα, στή μνήμη αδελφής του Χρυσής Μαστρογιωργάκη δρχ. 1.000
  - Κώστας Κυριακάκης, Αθήνα, στή μνήμη νεκρών του δρχ. 1.000
  - Γεώργιος Νηστωδράκης, Ηράκλειο, δρχ. 2.000
- Με πολλές ευχαριστήριες ευχές
Από τό Εκκλησιαστικό Φιλοπτωχο Ταμείο Βιάννου

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΜΑΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Έπιμέλεια Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ

(Δημοσιεύουμε μιά σύντομη παραλλαγή του ιστορικού δημοτικού τραγουδιού πού έχει θέμα τήν άρπαγή από τους Τούρκους τής κόρης του παπα—Φλουρη. Με τό θέμα έχει ασχοληθεί διεξοδικά ο καθηγητής κ. Μ. Μανουσάκης στή «Κρητικά Χρονικά» τ. Ε΄ 1951, σελ. 349 — 384. Βλ. και Θ. Δετοράκη, «Ανέκδοτα δημοτικά τραγούδια τής Κρήτης» Ηράκλειον 1976 σελ. 34)....

ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΤΟΥ ΠΑΠΑ ΦΛΟΥΡΗ

Στίς δεκαπτά του Γενναριού, τ' Άγιού Άντωνίου άποσπέρα έπήραν του παπα Φλουρη τή μιάν του θυγατέρα, πήν πιό μικρή, τήν πιό καλή, τήν όμορφη κοπέλα. Και ό παπός ός τ' άκουσε, πήρε τή στράτα, πήγε και λιγωμένος έπescen άπειτίς στή τήν είδε — Και οι άγάδες τού'πανε:
— «Μέτρα, παπά, τσι λίρες σου νά πάρεις τό παιδί σου». — «Μέ τό μουζούρι τσι μετρώ και με τόν καρναβά μου, κι άνέ δέν φτάνουν έκεσάς, έχει κι ή παπαδιά μου». — «Πάρε, παπά, τσι λίρες σου, πήγαινε στή δουλειά σου, γιατί ή θυγατέρα σου δέν είναι μπλιό δική σου». — «Άφήτε με, άγάδες μου, σκιας ν' άποχωρήτσω τή γλυκοθυγατέρα μου και νά τήν κοινωνήσω». — «Μισεύω, θυγατέρα μου, κι είναι μου παραγγέρεις;» — «Χαιρέτα μου τή μάνα μου κι όλες μου τσ' άδερφάδες, τήν άδερφή μου τό Καλλιό μη μου τή χαιρετήσεις, γιατί μου καταρίστηκε Τούρκος νά με φιλήσει, Τούρκο νά κάμω πεθερό, και τόν Άλή κουνιάδο και τών Τουρκώ τό βασιλιά άντρα νά τονέ πάρω».

Βιάννος 2 Μαρτίου 1980
ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΑΚΗ

ΟΙ ΔΥΟ ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΙ

(Δημοσιεύουμε τή παρακάτω δίοτιχα, πού μάς έστειλε ό κ. Νίκος Θεοδοσάκης από τό Χόντρο και άναφέρονται στό θάνατο του καπετάν Βαρδιατζή και καπετάν Σύμβουλου από τήν Άνω Βιάννο. Ο θάνατος των δυό καπεταναίων προκλήθηκε από άλληλοτραυματισμό τους έπειτα από μιά παρεξήγηση. Για τό θέμα αυτό έχει δημοσιευτεί οστικό άρθρο του κ. Γιάννη Νεραντζάκη, Διευθ. Δημοτ. Σχολείου Άνω Βιάννου, στό φύλλο τής εφημερίδας μας 7)15—8—1977)

Βιαννιτοπούλες κοπελιές μη βγείτε μπλιό στή δόλτα κι ό Βαρδιατζής σκοτώθηκε στού Σύμβουλου τήν πόρτα. Βιαννιτοπούλες κοπελιές, νά μαυροφορεθείτε, οι καπεταναίοι πέθαναν και πού θα στηριχτείτε; Άντάρισε ό ουρανός και τρέμει τό Λουτράκι, δυό παλικάρια πέσανε στην Πλάκα στο σκακάκι, Σπή Βιάννο σ' όμορφο χωριό, στού Βαρδιατζή τήν πύλη με σφαίρα έχωρισανε δυό μπιστεμένιο φίλοι. Τήν εποχή πού κράζανε στην Κρήτη οι άγάδες στή Βιάννο σκοτώθηκαν οι δυό παλικαράδες.

Χόντρος 28—2—1980
ΝΙΚΟΣ ΘΕΟΔΟΣΑΚΗΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΕΙΚΟΝΑ ΕΚΤΗ ΤΑ ΚΑΤΑ ΣΥΝΘΗΚΗΝ ΨΕΥΔΗ

Ή αίθουσα — όλόφωτη κι εύρύχωρη — ήταν γεμάτη κόσμο. Έπίσημοι, τής πολιτείας εκπρόσωποι, γεροντοκόρες, θηλυκά ξεδιάντροπα, κάθε λογής και τάξης άνθρωποι, πού ήρθαν έκει ν' άκούσουν τόν λαμπρόν όμιλητή! Τό θέμα ενδιέφερε πολύ. Τό'γραφαν άλλωστε κι οι εφημερίδες δυό τρεις μέρες πριν.

Έγινε ή παρουσίαση λαμπρή. Χειροκροτήματα! Κι ύστερα, με πολλήν άποσημότητα, καταφανώς συγκινημένος, έρχεται μπροστά στό βήμα ο ορίτορας. Έίπε πολλά... —ήταν καλός όμιλητής!

Μά πότε πέρασεν ή ώρα; Πήγε έννια κι είχεν άρκάσει άνι τής έπτάμισι... Δέ λέω άν ήταν ουσιάδη ή άξι... Έξάλλου αυτό δέν είναι και πολύ σημαντικό... Κι άν κάποιος, τόν πήρε ό ύπνος ή δέν ξέρω τί, κι αυτό δέν έχει σημασία... Μιά φορά θαυμάσανε πολλοί, κι από συνήθεια όλοι χειροκροτήσανε στο τέλος!

Κάτι ό Μάξ Νορντάου δέν έχει πει; ...
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ
(Συνεχίζεται)

Τό παιδί στην Κρητική Λαογραφία «ΑΠΟ ΤΟ ΛΙΚΝΟ ΩΣ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ»

Γράφει ό κ. Γιώργης Ν. Θεοδοσάκης

(Συνεχίζουμε τή δημοσίευση των αξιόλογων εργασιών πάνω σε θέματα λαογραφίας τής επαρχίας μας, πού μάς έστειλε και μάς στέλνει ο εκλεκτός συνεργάτης μας συνεργαχιώτης κ. Γιώργης Θεοδοσάκης από τό Χόντρο. Η προσπάθεια του κ. Θεοδοσάκη νά διασώσει διάφορα στοιχεία του λαϊκού μας πολιτισμού είναι αξιόπαινη και ελπίζουμε νά αποτελέσει παράδειγμα γιά μίμηση, ώστε νά συγκεντρωθεί και νά παρουσιαστεί από τής στήλες τής εφημερίδας μας τό πλούσιο λαογραφικό υλικό και άλλων χωριών τής Επαρχίας Βιάννου).

Η ΒΑΦΤΙΣΗ

Άν τό παιδί πού γεννιόταν ήταν καχεκτικό κι αρρωστιάτικο τό βάφτιζαν νωρίς γιά νά μήν ποθήνε αβάφτιστο και χαθεί η ψυχή του (τό πιστεύουν ακόμη και σήμερα). Τά παιδιά πού ποθαίνον αβάφτιστα τά λένε «πλιόνια» και τά θάφτουν μπρούμυτα μπροστά στο κερό τής εκκλησίας πού βρίσκεται μέσα στον ίδιο χώρο με τή μητέρα. Για τό τελεωμόβλεπε «ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΟΥ ΝΕΚΡΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΧΟΝΤΡΟ».

Άν μετά τή γέννα καταλάβαινε ή μαμή πως τό παιδί πού γεννήθηκε δέ θά ζούσε, τότε τό αεροβάφτιζε. Δηλαδή τό σταύρωσε τρεις φορές στην αέρα και τού έδνε τό όνομα. Ύστερα έθλεγε τρεις φορές τό «πιστεύω». Άν προλάβαινε τό βουτούσε και σε μιά λεκάνη νερό.
Η βάφτιση άχι μόνο στο χωριό μου μά και σ' όλη τήν Κρήτη λέγεται **συντεχνιά** (ή **συντεχνιά**). Ο νουός ή ανόδοχος ό όλη τήν Κρήτη λέγεται **σαντόλος** από τό Ιταλικό **SANDOLO** (SANDO = Άγιος. Είναι δηλ. **άγιος πατέρας, ο θρησκευτικός πατέρας του κοπελιού**) **σύμφω** να με ετυμολογία του κ. Ν. Γ. Κοντοσοπούλου, συντάχτη Κ.Ε. Ί. Λεξικού Ακαδημίας Αθηνών. Τό παιδί πού βάφτιζει ο σαντόλος λέγεται **φιλιότος** (πό αγορά), και **φιλιότα** (τό κορίτσι). Ο φιλιότοςος λέει τό νουνό του σαντόλο, τή νουνά σαντόλα ή **σαντόλισσα**, ενώ οι γονείς τών τών λένε **σύντεχνο** ή **σύντεκνο** (ανήκει δηλ. τό κοπέλι και στους δυό, τό χουν και οι δυό παλιό τους; ο ένας είναι πραγματικός πατέρας και ο άλλος ο πνευματικός πατέρας). Άν έχει άλλα αδέρφια ο σύντεχνος, λέγονται κι αυτά **συντεχνιοί** (συντεχνιοί). Αυτός όμως πού βάφτιζει και βάνει άγο μύρο του κοπελιού λέγεται **μερωτικός** (μυρωτικός) **σύντεχνος**.

Λένε πως τό κοπέλι **σύνρει** τό **σαντόλο** του (είναι τυχερό νά βρίσκει τό σαντόλο του μοναχό του). Έτσι, πριν γεννηθεί τό κοπέλι, παρουσιάζεται κάποιος και λέει στον πατέρα του: — **Νά με βάλεις θες νά σου βάφτισω τό κοπέλι; Νά μη με γολάσεις όμως;** Άν τόν θέλει γιά σύντεχνο, τότε **πιάνουνε χέρι**. Δίνουν ο ένας στον άλλο τά χέρια τους (κάνουν χειραψία) και σε κάποιον άλλο πού βρίσκεται εκεί τήν ώρα εκεί και μπαίνει μάρτυρας του λένε **«κόψε μαρ»**. Κατεβάζει μεμιάς τό χέρι του πάνω στα χέρια τους και τότε τ' αφήνουν. Από τότε κι ύστερα ισχύει η υπόσχεση. (Αυτός είναι ο καθιερωμένος τρόπος γιά υποσχέσεις και στοχάζματα σ' όλη τήν Κρήτη). Τήν ημερομηνία τής βάφτισης τήν ορίζουν από κοινού γιά νά βολεύει και τούς δυό σύντεχνους.
«Μισβάφτιση ισον ένας γάμος» λένε.

Η προετοιμασία τής βάφτισης αρχίζει παλαιότερα με τό ζύμωμα. Ζυμώνανε και φτιάχνανε πολλά κουλούρια **«φτάζυμα»** και νά βάλουν και στον τρουβά του νουού ενιαί κουλούρια (σήμερα δέν ζυμώνουν). Κολούν όλους τούς συγγενείς κι ανάλωγα με τό πάσο είναι οι καλεσμένοι, σφάζουνε ένα, δυό ή

τρία ...οζά, γιά νά φτάζωμε. Όταν όλα είναι έτοιμα, ειδοποιούν τόν παπα και στέλνουν κι ένα κοπέλι νά παίξει τήν καμπάνα.
Άν οι συντεχνιοί είναι ξένοι (από άλλο χωριό), μόλις φτάζουσαν σ' άλλουό συντεχνιοό τό σπίτι, τούς υποδέχονται με τό «**καλώς ορίστε, συντεχνιοί**» και τούς **τρατάρουν** (κερνούν) μιά ρακή. Ύστερα κινούν γιά τήν εκκλησία, όπου κατά κανόνα γίνεται ή βάφτιση.

Παλιά δέν επιτρεπόταν νά πάνε στην εκκλησία οι γονείς του παιδιού. Περίμεναν στο σπίτι. Μόλις ο παπός έθλεγε τό όνομα του κοπελιού, τά κοπέλια του χωριού τρέχαν στο σπίτι νά τό πούν στους γονείς. — **Θειά Μαρία, τό κοπέλι τό βγάλανε Δημήτρη.**

Επειδή όμως οι γονείς δέν έδιναν τίποτε γιά νά ανταμειψουν τόν κόπο των κοπελιών, σταμάτησαν κι αυτά νά κάνουν αυτή τήν αγγαρεία.
Τό μωρό τό κρατεί η μαμή και μιά γυναίκα συγγενής του μωρού βαστά τό πανιεράκι πού έχει μέσα τό **«φιλιότισιακα»** και τή **μυρωδικιά**. Φιλιοτισιακα είναι τά δώρα του σαντόλου στο φιλιότοσο. Μυρωδικιά είναι **μιά πένα** και **μιά φασακιά**, γιά νά φασακίσουν τό κοπέλι μετά τή βάφτιση (αυτά τά ετοιμάζει η μάνα του κοπελιού).

Ένα από τή δώρα πού έκανε ο σαντόλος στο φιλιότοσο ήταν και τό **«φώτι»** του (από τό νεοφώτιστος), σιμητήρια χρυσασπικά. Άν ο νουός τύχαινε ά ναί φτωχός και δέν είχε ν' αγοράσει τό «φώτι» του κοπελιού, τό έταζε. Αργότερα τό ξεχνούσε, γι' αυτό λέγανε **«τό κοπέλι πού δέ δει τό φώτι του ντελόγο** (στή βάφτιση) **κακό φώτι θωρεί»**.

Τό πανιέρι πού βαστούσε η συγγενής του κοπελιού είχε μέσα **μιά πλάκα σαπουνί** γιά νά **πλυθεί ο παπός και τό υπόλοιπο μένει στην εκκλησία, 100 δρόμα λάδι** (σ' ένα μπουκαλάκι) γιά νά τό ρίξει ο παπός στην κολυμπήθρα, και ένα ψαλιό, γιά νά κόψει ο παπός τή **μαλλιά** πού βάφτιστικού. Όσες τριχές κόβει ο παπός τής πιάνει στή δάχτυλά του, πής στρίβει και μετά τις κολλά στην αναμμένη λαμπιάδα. Πιστεύουν πως **«άν ο παπός δέ διαβάσει όλα τά γράμματα του κοπελιού»**, τό κοπέλι θά έχει επιαλτικό ύπνο (**θά ζυπάται στον ύπνο του**). Τότε φτιάχνουν φυλοχαράκι με τούς Χαιρετισμούς τής Παναγίας, γιά νά γενεί καλά. Ακόμη πιστεύουν πως έχει κακές επιπτώσεις στην υγεία του κοπελιού και τό άν ο παπός διαβάζοντας μετρώσει τής σειρές από τό γράμματα. Γι' αυτό λένε και **«τρελός παπός σε βάφτισε»**.

Όταν τελειώνει ή βάφτιση, γυρνούν όλοι στο σπίτι μαζί με τόν παπα και τόν φώτι ή τόν κωνηλαναφτη. Τή λαμπιάδα τήν κρατούν αναμμένη κι άν τήν σβήνει ο αέρας, τότε τήν αμβεί η μαμή μόλις φτάσουν στο σπίτι. Σ' ένα νεροπότηρο γεμάτο κρασί τή βουτά και τή σβήνει. Από αυτό πρέπει νά πούν μόνο ο σαντόλος και οι

ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗ - ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ - ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ
Αίτωλάς 32-34 και Δουκίσσης Πλακεντίας
ΤΕΡΜΑ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ
ΤΗΛ. 6424345 - 6466919
ΑΘΗΝΑ

«ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Μηνιαία έκδοση στην υπηρεσία όλων των Βιαννιτών

Έκδοτής — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Όδος 1866 αριθμ. 110, τηλ. 232.808

Φιλολογική επιμέλεια κειμένων
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ
Έβανς 83 (Στοά Μουρτζή)

Ετήσιες συνδρομές

Ιδιωτών Δρχ. 200
Κοινοτήτων—Σχολείων — Ένοριών > 300

Εμβάσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ
Έπιστολές για την ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 αρ. 110 Ηράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 37 Ηράκλειο
Χειρόγραφα δημοσιεύσιμα ή μη δεν επιστρέφονται. Τα ένυπογραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συγγραφέων.

ΤΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

● **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** από τη σελίδα 1
φαινό Εθνικό Πρόγραμμα Έρευνών και Τεχνολογίας που δημοσιεύτηκε πρόσφατα στην περίοχη 4 (Ενέργεια) αναφέρεται δειά δειά από Πρόγραμμα 4.4. (Εξοικονόμηση ενέργειας) ο στόχος βελτίωση της απόδοσης μέσω στα συστήματα ηλεκτροπαραγωγής.

Ας δούμε όμως για λίγο τι γίνεται με τις δραστηριότητές μας πάνω σε ενεργειακά θέματα, τις οποίες ο πανικός της ενεργειακής κρίσης όλο και περισσότερο εντείνεται. Μια αντικείμενη εκτίμησή τους δείχνει πως οι περισσότερες από αυτές κυριαρχούνται «κατά συρροή» από εξυπναριστικές και ανεφάρμοστες εισηγήσεις, ενέργειες και αποφάσεις που αποβλέπουν συνηθώς στη δημιουργία εντυπώσεων ή υποπροβολής ορισμένων στόμων. Τόν τελευταίο καιρό έχουν προστεθεί μεγαλόπνοα προγράμματα έρευνας

για να αξιοποιηθούν άραξεν νέες μορφές ενέργειας (ηλιακή, αιολική, κυματική και πυρηνική — σύντηξη του απόμιου). Αυτά δείχνουν ότι όλοι αυτοί που καταυθύνουν αυτά τα προγράμματα ή δεν ξέρουν πώς δουλεύει η Έρευνα μας ή νομίζουν πως στην Ελλάδα γίνονται θαύματα. Αλλά κι αν γίνονται πιστεύουμε πως η ενεργειακή κρίση που περνάμε θα αντιμετωπιστεί, έστω και μερικά, με κάποιο θαυματουργό τρόπο, ο πιθανότερος για να γίνει με τόσο περιορισμένο ανθρώπινο δυναμικό και σ' έναν τόσο περιορισμένο χώρο που διαθέτουμε είναι: πολύ μειωμένες. Αμαγκωρίζεται βέβαια πέρα για πέρα ότι ένα μέρος από τό ενεργειακό μας πρόβλημα θα αντιμετωπιστεί κάποτε με νέες ενεργειακές πηγές ή εγχώριες, όπως τελευταία συζητάται να ληφθούν. Αυτό έχει αποδειχτεί ότι θα συμβεί σε παγκόσμια σχεδόν

κλίμακα από τό σφίσιμα που λέει πως «τά πετρελαιοϊκά κοιτάσματα του πλανήτη μας είναι πεπερασμένα».

Όσο όμως σίγουρο είναι τό παράδοξο, άλλο τόσο πράτει να ξέρομε ότι τέτοιες ανακαλύψεις θα γίνουν με ξένη τεχνολογία και εκεί που υπάρχουν οργανωμένες ερευνητικές Υπηρεσίες και Ιδρύματα επαιδρωμένα με εξειδικευμένους ερευνητές.

Εκτός όμως από αυτό η χρησιμοποίηση νέων ενεργειακών πηγών δυστυχώς θά βραδύνει πολύ, αφού οι πηλοδοξες προβλέψεις για τις περισσότερες από αυτές είναι ότι τό έτος 2000 θά προσφέρουν μόνο τό 4,600ο (ηλιοφάνεια 3,50ο άνεμοι λιγότερο από 10ο), πυρηνική — σύντηξη 0, 10ο και θαλάσσια ρεύματα 00ο) του συνόλου των ενεργειακών μας αναγκών.

κίνηση αυτοκινήτου 100ο, για την κίνηση πετρελαίου 90ο), γιά τήν παραγωγή χάλυβα 21 ο), γιά τήν παραγωγή χαρτίού 10ο) και γιά τήν άντληση νερού γιά άρδευση με τεχνικό πότισμα 90ο), πού όλοι δίνουμ ένα γενικό μέσο 80ο). Κι αν ακόμη δεχτούμε ότι και στή χώρα μας ισχύει η ίδια κατάσταση στήν αποδοτικότητα τής ενέργειας, μπορούμε από αυτά τό στοιχείο να συμπεράνομε ότι υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες να βελτιωθούν όλες οι δραστηριότητες τής καθημερινής μας ζωής είτε πρόκειται γιά βιομηχανικές διεργασίες, είτε γιά τήν παραγωγή ενέργειας, είτε γιά τόν τρόπο με τόν οποίο χρησιμοποιούμε τό αυτοκίνητό μας, τό ηλεκτρικό, είτε γιά τόν τρόπο πού αντιλούμε τό νερό γιά να ποτίσομε τό χωράφι μας, είτε γιά τόν τρόπο πού βάζουμ στό φυτά τό λιπάσματο κ.ο.κ. Η διεύρυνση τέτοιων ενεργειακών πεδίων θά μας βοηθήσει να πετύχομε τό ίδιο αποτέλεσμα με λιγότερη ενέργεια και τό ίδιο σχεδόν χρηματικό κόστος. Στίς ΗΠΑ ο Πρόεδρος τής ΕΧΠΟΝ HOWA RD KAUFFMAN εισέπραξε πρόσφατα ότι είναι δυνατό να αυξηθεί μέχρι και να διπλασιαστεί η αποδοτικότητα των βιομηχανικών ηλεκτροκίνητων οχημάτων, πού σήμερα καταναλώνουν περισσότερο από ένα πέμπτο όλης τής ηλεκτροενέργειας πού ζοδεύεται σ' αυτή τή χώρα. Υπολοίστηκε ακόμη πώς μία τέτοια βελτίωση θά εξοικονομήσει πάνω από 1 εκ. βαρέλια πετρέλαιο τή μέρα.

Μετά από αυτά βγαίνει τό συμπεράσμα πως με τις σημερινές συνθήκες, τό ενεργειακό μας πρόβλημα θά αντιμετωπιστεί βασικά 1) με συμβατικές ενεργειακές πηγές (πετρέλαιο, λιγνίτη, υδατοπτώσεις και άλλες) 2) με περιορισμούς στή χρήση τής ενέργειας πού καταναλώνουμε και 3) με πύο αποδοτικη χρησιμοποίηση τής ενέργειας πού ζοδεύουμ. Σ' αυτό τόν τελευταίο τομέο υπάρχουν τεράστια εμπειρότητες και γι' αυτό θά επιμεύομε περισσότερο.

Οι μείωση βαθμοι αποδόσεως σέ διάφορες διεργασίες γιά τήν παραγωγή προϊόντων ή διάφορες χρήσεις ενέργειας στή χώρα μας είναι άγνωστοι. Στίς ΗΠΑ μερικοί τέτοιοι μέσοι βαθμοι αποδόσεως είναι: γιά τή θέρμανση χώρων 60ο), γιά τή

Μετ'από αυτά βγαίνει τό συμπεράσμα πως με τις σημερινές συνθήκες, τό ενεργειακό μας πρόβλημα θά αντιμετωπιστεί βασικά 1) με συμβατικές ενεργειακές πηγές (πετρέλαιο, λιγνίτη, υδατοπτώσεις και άλλες) 2) με περιορισμούς στή χρήση τής ενέργειας πού καταναλώνουμε και 3) με πύο αποδοτικη χρησιμοποίηση τής ενέργειας πού ζοδεύουμ. Σ' αυτό τόν τελευταίο τομέο υπάρχουν τεράστια εμπειρότητες και γι' αυτό θά επιμεύομε περισσότερο.

★ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Αγαπητά «Βιαννίτικα Νέα».

Δέν ξέρω αν, σάν εφημερίδα, έχετε πετύχει στούς στόχους σας. Θα ήθελα όμως να σας επιστημάνω με επιστήχια σας, δηλαδή τί πρόσφεραν τό Β.Ν. σέ μένα και — είμαι σίγουρη — και σέ πολλούς άλλους.

Κατάγομαι από ένα απ' τό χωριά τής Βιάννου, δέν εζησο όμως εκεί παρά 2—3 Χριστούγεννα και μερικά παιδικά καλοκαίρια. Αλλά, με τό Β.Ν., όλες οι πολύ λίγες αυτές αναμνήσεις μου — κυριολεκτικά όρησαν μέσα μου και μία ασήγηστη νοσταλγία μ' έχει κυριεύσει να κοιμηώ στή Βιάννο, να τή δω, να τή ρουκρήξω (κάπως έτσι τό κινώ) και προπονάζω με τή ζήση έτσι όπως δέν μόδερεσα να τή ζήσω.

Τά λαογραφικά του κ. Θεοδοσάκη, οι εντυπώσεις του κ. Παπαγιαννάκη, οι συλλογές τής Βιαννίτικης Λογοτεχνίας του κ. Σταφανάκη και όλες οι άλλες ανάλογες δημοσιεύσεις συνθέτουν ένα πορτραίτο τόσο γοητευτικό και τόσο αγαπημένο, γιά όσους έχουν γνωρίσει έστω και λίγο τή Βιάννο, πού γεν-

νούν μία ακαταμάχητη επιθυμία να δείξ, να ξαναδείξ τό πρωτότυπο, αυτό πού ενέπνευσε αυτή τή σύνθεση, γιατί έτσι έχεις τήν αίσθηση πως στέκεσαι μπρός σ' ένα αριστουργηματικό πίνακα αλλά και τήν πικράδα πού τού λείπουν αρκετά κομμάτια.

Τό «Βιαννίτικα Νέα» μ' έκαναν να γνώσω αγάπη και υπηρεθάνια πού κατάγομαι από τή Βιάννο, πράγμα πού μέχρι τώρα (λυπάμαι πού τό ομολογώ) δέν με είχε απασχολήσει ποτέ.

Αθήνα, 3 Μαρτίου 1980

ΙΡΜΑ ΝΑΦΕΣΤΑΚΗ

ΣΗΜΕΙΩΣΗ «Β.Ν.» Ευχαριστούμε τήν επιστολόγραφο μας γιά τό καλά και κατανοητό λόγο τής (θα περιμένομε μάλλιστα και κάποια συνεργασία τής, μία και μπορεί να χειρίζεται με επιτυχία τό λογογ). Μάς καινοποιεί ιδιαίτερα η ομολογία τής γιά τήν απήχηση και τήν προσφορά τής εφημερίδας μας στούς συνεργαζόμετες πού ζούν μακριά από τήν επαρχία και πού τό Β.Ν. τούς δένουν περισσότερο μ' αυτήν.

ΜΑΧΑΙΡΟΠΙΡΟΥΝΑ ΔΥΤ. ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΠΩΛΗΣΗ ΧΟΝΔΡΙΚΗ — ΛΙΑΝΙΚΗ

ΜΙΧ. ΑΓΑΠΑΚΗΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΕΑΣ

Καρνάβια 8 Καλαμάκι τηλ. 9828050

ΒΟΥΛΗΣ 7 ΤΗΛ. 3228979

ΒΙΑΝΝΟΣ (Νοέμβριος 1979)

● **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** από τη σελίδα 1
τοκό θεάμα από τών Νεκρά Οροκ ή η προσωινίμια «Μικρά Ελβετία» μού δίνει τήν ευκαιρία να γράψω δυό λόγια όχι μόνο σάν άτομο πού έβρεσε αρκούν σάν όσην Ελβετία μά και σάν ειδικός.

Η Ελβετία με τις λίμνες, τή βλάση, τή λιβάδα τής και τις Άλπεις με τή αινία χιόνια πού έχει ομορφίες πού αξίζει τόν κόπο να τīs επισκεφθεί και τή τή ζήσει κανείς. Μά οι πόλεις τής κοντά στις λίμνες σκευάζονται τούς δάκα μήνες πού άρονου από υγρασία και ομίχλη άς αφήσομε τό κρύο, τή βροχή και τό χιόνι, ώστε ένας μεσογεικός άνθρωπος δύσκολα μπορούεί να αισθανθεί ευχάριστα. Διασχίζετε, γιά παράδειγμα, τήν οροκία αυτή χώρα από τή Ζυρική ως τή Γενεύη με τριάνο και πολύ σπάνια μπορείτε να δείτε κάτι πέρα από τά 50—100 μ. από τή σιδηροδρομική γραμμή, με τή συνθησιαμένη ομίχλη ή θολή γενικά ατμόσφαιρα: Όσο από τά παλιά χρόνια η Ελλάδα έχει διακριθεί σαν η χώρα με τό ιδανικό κλίμα και βλάστα, από κατική πλάνη, τήν η χώρα όπου άρωστοί με απευμονικές παθήσεις μπορούσαν να γίνουν αμέσως καλά ή σανάτορα όπως στο Οροπέδιο ΔΑΒΟΣ (υψόμετρο 1560 μ.) τήν τήν ιδέα αντίληψη, είχαν γίνονται και στήν Ελλάδα σανάτορα με μεγάλο υψόμετρο όπως στήν Πιρηνθια πού εγκαταλείφθηκαν αργότερα. Τήν ίδια εποχή (δεκαετία 1920) ο αξεχαστός γιορταστή Χασάπης, επηρεασμένος από τό «ιδανικό κλίμα» των ελβετικών οροπέδων ίδρυσε κοντά στο Ψυχρό τού Λασιχίου τό νοσοκομείο — ανατόματ του. Βέβαια, χωρίς αμφιβολία, τό επί 10 τουλάχιστον μήνη τού χρόνου, ζηρο κλίμα τού οροπέδιου Λασιχίου (υψόμετρο 1500 μ.) είναι ιδανικό σέ σύγκριση με τό ελβετικό οροπέδιο. Βιάννος έχει ένα κλίμα, από τό ήμελιότερο και υραιότερο γιά τόν τουρισμό, καθαρό ουρανό καθαρή ατμόσφαιρα, πηγές καθαρά μερά, και γιά τήν ώρα καθαρές θάλασσες, καθώς και πολλές φυσικές ομορφίες, πού θα προσελκύουν ολίένα και περισσότερους τουρίστες. Τί επιπλέον όμως από καθαρότητα χωριών μας, από τεχνικά έργα, δράμιος, ξενοδοχεία; Πρέπει να συνειδητοποιήσομε ότι κατ'όσταση είναι χειρότερη από τήν πρωτόγονη. Κι επειδή αρχίσει σύγκριση με τήν Ελβετία, θέπει να σημειώσομε κάτι σημαντικό. Η Ελβετία έχει τήν τελερειακή πού σέ παύουν από τούς παραδοδες τών Άλπεων και σέ σταμάδεουν στίς πύο ψηλές κορφές. Έχει και τό αριζόντιο τελερειακό πού σέ ματαφερουν τα-

θισμένο σέ μία πολυθρόνα από κορφή σέ κορφή, γιά να απολαύσει με κάθε άνεση χιονισμένα και συχνά συννεφιασμένα βουνά και όμορφα τοπία. Καθώς όμως θαύματα, τού από τόν Άγιο Νεκτάριο, πού ήθε ακριβώς η σκέψη τί θα μπορούσε να απολαύσει κανείς, με ένα τελεφερίκ που τή ξεκινούσε από κάποια θέση τής Αβδικής ακτής, θά ανέβαινε στή χωριά τής Βιάννου, στόν Ομιλό και στήν κορφή τής Δίκτης και εκεί θα κατηφορίζε στή Λασιχί και τό Μεραμπέλο. Να κάνω μία πρόβλεψη πώς σέ εικοσι χρόνια τή Λευκά Όρη, ο Ψυχρότητα και τή Λοσιθίτικα βουνά θα διαθέτουν από ένα τέτοιο τελεφερίκ; Δέν ξέρω. Μπορεί τέτοια έργα να μπαινουν ακόμη στό χώρο τής επιστημονικής φαντασίας, ή μάλλον μίας φαντασίας πού ξεκινά από αγά-

πη και θαυμασμό γιά τόν τόπο πού γεννηθήκαμε, όμως αυτοπρόμο είναι σίγουρο, πώς ένα τράι πού θα κατασκευάσουν τά έργα αυτά θα πολλαπλασιάσουν σέ λίγα χρόνια τά κεφάλια τους.

Ψύγαμε από τή Βιάννο αισιόδοξοι γιά τό μέλλον τής. Η εργατικότητα των Κοινωνικών αρχών και τών κατοικών με τό συνεταιρικό τους πνεύμα, η καλή λειτουργία τού Γυμνασίου και τού Λυκείου μας, τής Μορφωτικής Εατίας και τών Υγειονομικών σταθμών, η δράση τού Φιλοπότχου Ταμείου, τού Συλλόγου Γυναικών Βιάννου και όλων των άλλων Συλλόγων Βιαννιτών μέσα και έξω από τή Βιάννο, αποτελούν θετικές ενδείξεις γιά λαμπρό μέλλον τής Επαρχίας μας. Αρνητικό στοιχείο η συνεχής αποδμία τών νέων, πού αντισταθμίζεται ό-

μως από τό ότι αυτοί πού φεύγουμ εξακολουθούν να είναι Βιαννιτές, πρόθυμοι να συντηρέουν τόν τόπο γεννήσεως τους σέ ένα κάλεσμα τών «Βιαννίτικων Νέων».

Η εφημερίδα μας, τό «Βιαννίτικα Νέα» είναι ένα από τά σπουδαιότερα εκδοτικά εργαλεία στήν ιστορία τής επαρχίας μας και πρέπει να τή διαφυλάξουμ και να τήν ενισχύσομε, όσο μπορούμε, γιατί δέν πρέπει να ξεχνούμε ότι η έκδοσή τής σφείλεται στήν αυτοθυσία δυό Βιαννιτών, οι οποίοι βέβαια αξίζουν τά συγκαρητάρια και τήν ευγνωμοσύνη όλων μας, μά πού δέν πρέπει να τούς αφήνομε αβοήθητους να παλεύουν μόνοι τους με τις δυσκολίες πού έχει ένα τόσο αφοκερές κοινωνικές έργο.

Σ. Δ. Π.

ΑΠΟ ΤΟ ΛΙΚΝΟ ΠΕΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

● **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** από τη Σελ. 2
γονείς τού κοπελιού. Πιστεύω πως αυτό επέχει θέση μυστηρίου, πού έκανε τήν συνεχονιά τού δεσμού κι ένωσε τις δυό ανετέρες οικογένειες με ένα ακατάλυτο χρέος αλληλοσμπαραστάσεως και αλληλοεκτίμησης.

Από τήν εκκλησία ως τό σπίτι τό παιδί τό βαστά η σάντολα κι όταν φτάσει στό σπίτι, πλησιάζει στή μάννα πού κοπελιού και τής λέει:

— Να μωε ε ζήσει, συντέχνισσα, ο νεοφώτιστος (τάδε).

Υστερα τής λέει:

— Σού παραδίδω τό παιδί να τό βλέπεσ από τρία μεγάλα καλά: από νερό, από φωτιά, κι από μεγάλο εγκραμό μέχρι τό 12 χρόνια. Από και κι ύστερα θα τό βλέπει η Παναγία.

Παίρνει η μάννα τό παιδί και τής λέει:

— Ευχαριστώ, να τό χιλιάσεις κι άξιο τό μιστό σου.

Γιά τήν ευχή πού δίνουμ στό σάντρολο (να τό χιλιάσεις κι άξιο τό μιστό σου) δίνω τήν παρακάτω ερμηνεία: Μιά βάφτιση σκεμπίται «μιστό». Μιά βάφτιση ίσον ένα μιστό. Επειδή τά «μιστά» κάνουν καλό στήν ψυχή τού κάθε Χριστιανού, εύχονται να τά χιλιάσει, πιάσο πού θεωρούνταν αρκετά γιά να κερδίσει κανείς μία θέση στόν παράδεισο. Μπορεί όμως να εξηγηθεί και ως ευχή γιά μακροημέρευση, γιά σι ασφαλώς θα πρέπει να ζήσει κανείς αρκετά χρόνια, γιά να κάνει τόσα βάφτιασια.

Στό τραπέζι πρώτα κερνούν μία ρακή ή ύστερα αρχούν να τρώνε. Όταν όλοι τελειώσουν τό φαγητό τους, λένε: «Νά πιού με τό ψαλτικό». Σηκώνεται άρτίως ο πάππος και ψάλλει τό «Όσοι εις Χριστόν εβάπτισθητε...», με-

τά τό φέλινο ο σάντολος, ύστερα ο ψάλτης και μετά όποιος θέλει, ακόμη και όλοι μαζί καμιά φερά. Τήν ώρα πού ο πάππος φέλινο τό ψαλτικό, ο σάντολος μοιράζει τά «μάρτυρικά» (σταυρούλακια περασμένα σέ μία καρφίτσα με μία μικρή κορφίτσα με μία μικρή κορδελίτσα πού έχει χρώμαροζ, αν τό παιδί πού βαπτίζουμ είναι κορίτσι, και μπλέ, αν είναι αγόρι). Τά καρφίτσα δέν στέ τίο των σακακίων των αντρών και στόν μπέτη (στηθός) των γυναικών. Πετα ακόμη και ψιλά (λεφτά σέ κέρματα) πότε κάτω από τό τραπέζι και πότε σέ διάφορα μέρη στό δωμάτιο πού τρώνε και ορμούν τό παιδά του χωριού να πάρουν. Έως από χαρά πού αξιούθηκε με τή βάφτιση αυτή να κόμε ένα μιστό, ένα βήμα γιά τή σωτηρία τής ψυχής τού. Δίνει ακόμη λεφτά στό φιλιόγγο και στή μάννα τού, τή συντέχνισσα. Δίνει δηλαδή 100, 200, 500 δραχμές, ανάλογα με τό τι έχει ευχαρίστηση να δώσει.

Όλοι τότε τού εύχονται «να τά χιλιάσει» και στή μαμά «πανά κερδέμηνι, κερά μαμά».

Μετά τό φαγιόγαττι βγαίνουμ όλοι μαζί και κόνουν μία βόλιτα τού χωριού, αν είναι ξένος ο σάντολος, κι ύστερα πληθαίνουμ στό καφενείο πού χμριού και πίνουμ καφέ. Στο διάστημα αυτό στομάζουμ και τόν προυβά τού σάντρολου, στό σπίτι τού σινταχου. Δηλαδή δώρα πού τά βάζουμ στόν τρουβά τού σάντρολου. Βάζουμ δηλαδή μέσα: ενιά κύλαχουμ, ένα μερί (μποςύ) κρέας, μία όρνιθα, ένα πεπόνι, ένα τυρί, πακή, καρύδια, κι ό,τι άλλο έχει ο συντέχνισσος να δώσει.

Όλοι τότε τού εύχονται «να τά χιλιάσει» και στή μαμά «πανά κερδέμηνι, κερά μαμά».

πη πώς τό κοπέλι πού δέν καταλύσει τό παπούτσι τού νουού ντου, θα σκοντάφτει όταν θα μεγαλώσει.

Βαθύτατος αλληλοσεβασμός, ανιδιότητος αγάπη κι απέραντη εκτίμηση κι αλληλεγγύη ενώνουν τούς δυό συνταχούς σ' όλες τις εκδόσεις τής ζωής, γιατί τό «βαλε άγιο» τής στή σπύτι τού. Γι' αυτό λένε: «ανέ μπορεί, ν' ανεγυρίσει τό ζάλο τού σιντάχου, να μην τό πάθει» (δηλαδή να παραβλέπει κάθε σφορμή, γιά να μη μαλώσομε ή να παρεξηγηθούμε).

Κοπέλια πού είναι βαφτισμένα από τόν ίδιο σάντολο δέν κάνει να «παρθούνε» (παντρευτούν), γιά τί θεωρούνται αδέρφια «πνευματικά» και ο γάμος τους θεωρείται αμοιβατικός.

Λένε: «Καλή να να παρθούν τ' αδέρφια πού κοιλιές παρα τ' αδέρφια τ' εκκλησία».

Γι' αυτό και ο σάντολος επιδικώς ανιηθείσεν να βαπτίζει μόνο αρσενικά ή μόνο θηλυκά κοπέλια.

Οι δέσμοι πού δημιουργούνται με τή συνεχονιά επιδικώςεται να συνεχιστούν. Γι' αλήθεια κρτάπει η συνήθεια πού φιλιόγαττι να τόν σπαρακάνει ο σάντολος τού.

Χαρακτηριστική είναι η παρρομία πού λέει: «κάπου βολε τό λάδι να βάλει και τό κλήμα» (τό στεφάνι).

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΙΩΑΝΝΑΣ

ΚΑΒΒΑΔΙΑ

ΕΒΑΝΣ 83 — ΤΗΛ. 230.388

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

● **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** από τη σελίδα 1 το θέμα του επαρχιακού γεωπόνου, υψώνουν τη φωνή διαμαρτυρίας των παραγωγών της επαρχίας. Όταν οι παραγωγοί της Επαρχίας Βιάννου παράγουν περισσότερο από 2.000 τόνους λάδι, 1.500 τόνους μπανάνα, 6.000 τόνους αγγούρι και

30.000 — 40.000 τόνους τομάτα, δικαιούνται να έχουν την επίβλεψη και παρακολούθηση, αν όχι τριών ειδικευμένων γεωπόνων, τουλάχιστον ενός, και ζητούν την άμεση επέμβαση σας για να ματαιωθεί η απομάκρυνση του γεωπόνου από την έδρα της Βιάννου.

ΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ

Το Υπουργείο Δημοσίων Έργων, με το Προεδρικό Διάταγμα που εκδόθηκε στις 21-11-79, καθορίζει τα όρια των οικισμών στην ύπαιθρο στα όρια των οικισμών που υπήρχαν πριν από τις 16-8-1923.

Με την παραπάνω απόφαση του τού Υπουργείου Δημ. Έργων κηρύσσει τον πόλεμο κατά των κατοίκων της ύπαιθρου. Αγνοεί τις συνθήκες που έχουν δημιουργηθεί από το 1923, πενήντα τόσα ολόκληρα χρόνια, και τους νέους παράγοντες που δημιουργήσαν αναγκαστικά νέες στεγαστικές ανάγκες σε χώρους όπου το 1923 ούτε σκέψη γινόταν για έστω και λιγοήμερη διαμονή.

Η επέκταση των καλλιεργειών στα πρώιμα κηπευτικά σε όλη την παραλιακή ζώνη της επαρχίας μας δημιουργήσαν την ανάγκη στέγασης των παραγωγών σε αρκετές περιοχές. Εκτός από τους δυο και σε περιορισμένα όρια οικισμούς της Άρβης και του Κερατόκαμμου, που υπήρχαν πριν από το 1932, η Δέρματος, η ευρύτερη περιοχή του Κερατόκαμμου, το Καστρί, οι Καψάλοι, ο Ξερόκαμπος, η ευρύτερη περιοχή της Άρβης, τα Λατόμια, ο Κόρνις, η Φαρή Φοράδα, ο Φαφλάγγος, τα Τέρτσα και άλλα, κάτω από τις σημερινές ανάγκες έχουν με-

ΜΝΗΜΕΙΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΗΘΟΥΝ

Όπως ανακοίνωσε η Εφορεία Βυζαντινών Μνημείων, εκατό περίπου μνημεία στο Νομό Ηρακλείου πρέπει να διατηρηθούν. Σ' αυτά ανήκουν παλαιοχριστιανικά μοναστήρια, τούρκικα, βενετσάνικα, βυζαντινά, νεώτερα, παραδοσιακοί οικισμοί. Μεταξύ αυτών αναφέρονται και από την επαρχία μας: 1) Η Αγία Μονή στην Απάνω Βιάννο και 2) Η Μονή του Αγίου Αντωνίου Άρβης. ΣΗΜΕΙΩΣΗ «Β.Ν.» Έχουμε τη γνώμη ότι και άλλα μνημεία πρέπει να χαρακτηριστούν διατηρητέα, και ιδιαίτερα εκκλησι-

τατραπέ σε χώρους ζωντανού οικισμού, όπως τους χαρακτηρίζει ο Νομοθέτης του 1923.

Το ΤΕΕ Αν. Κρήτης που ζει από κοντά τη ζωή της υπαίθρου με αναλυτικό του έγγραφο προς τον υφυπουργό Δημ. Έργων αποκρούει τους ισχυρισμούς του Υπουργείου και κλείνει το έγγραφο του: «Είναι απαράδεκτο οι στόχοι του Νόμου 947/79 να μετατρέπουν την έννοια του «ζωντανού οικισμού» του Νομοθέτη του 1923 σε «κορυφές πολυγώνου των ακραίων οικοδομημάτων των υφιστάμενων πρό της 16-8-1923».

Έτσι όμως οι περιορισμοί του Ν. 947 και ο καταμετρησμός του αγροτικού κλήρου σε μικροτεμάχια, έρχονται σε σύγκρουση και συνθέτουν στοιχεία απομάκρυνσης από την ύπαιθρο, παράλληλα με τον άλλο Νόμο που χαρακτηρίζει δασική περιοχή κάθε χωράφι που έμεινε ακαλλιεργητό 10—15 χρόνια και από μεταξύ φύτρωσαν μερικοί σκίνοι και ασπιδίτες. Ανεπαρκώς λοιπόν η ρεαλιστική και πλήρης αναθεώρηση της υφιστάμενης Νομοθεσίας που αφορά τη ζωή στην ύπαιθρο, αν θέλουμε να συνεχιστεί, αλλιώς η ύπαιθρος οδηγούμε με μαθηματική ακρίβεια στην ερήμωση — και όταν διαπιστωθεί, θα 'ναι αργά.

Από την Εφορεία Βυζαντινών Μνημείων

Από την Εφορεία Βυζαντινών Μνημείων θα περιμένουμε μια ανακοίνωση για τα μνημεία που έχουν επισημανθεί στην επαρχία. Έτσι θα δοθεί η ευκαιρία στους συνεπαρχίτες μας να γνωρίσουν τους θησαυρούς της επαρχίας, όσοι δεν τους έχουν υπόψη τους, αλλά και η δυνατότητα να υποδείξουν άλλους που ξέρουν και ίσως δεν έχει επισημανθεί η υπηρεσία αρχαιοτήτων, για να προβεί στις απαραίτητες έρευνες.

Από τη δράση Πολιτιστικών Συλλόγων

● **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** από τη σελίδα 1 να γίνει το καινούργιο δικτυωμένο υδρεύσας του χωριού. Ο ίδιος Σύλλογος κτίζει νηπιαγωγείο. ★ Στα Καλέσα, στις Γωνιές, στ' Αβδού, τα μέλη των συλλόγων κάνουν δεντροφυτεύσεις, φροντίζουν για την καθαριότητα και ασπρίζουν τα χωριά τους.

★ Στις Ποταμιές, ο πρώτος πυρήνας του νεοϊδρυμένου Συλλόγου έπεισε τους χωριανούς κι έδωσαν την πυρήνα από τις ελιές κίεφτιασαν γέφυρα.

★ Στους Βώρρους έχει ιδρυθεί με πρωτοβουλία του ζωγράφου Αρσινόδημου Παπαδάκη και του γιοιού Χριστόφορου Βαλιάνου, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Μεσαράς. Ο Σύλλογος κατασκεύασε μουσείο λαϊκής τέχνης και παραδοσιακών λαϊκών ειδών που σήμερα τείνουν να εξαφανιστούν από το χωριό της Κρήτης.

Είμαι με δύσκολη και αξιόπαινη προσπάθεια που δείχνει πολλή διάθεση και μεράκι για δουλειά.

Στις Μοίρες, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Νέων, συμπλήρωσε ένα χρόνο ζωής αρκετά πλούσιο σε εκδηλώσεις. Κατάφερε να αγκαλιάσει τον κόσμο και να τραβήξει ένα σημαντικό μέρος από την τηλεόραση και τα πο-

δοσφαιράκια. Ο πρόεδρος του Συλλόγου κ. Νίκος Χριστοφοράκης λέει: «Εκινήσαμε με δύσκολες προοπτικές και χωρίς καμιά κρατική βοήθεια. Σε λίγο καιρό καταφέραμε να δημιουργήσουμε ένα χώρο όπου δημιουργικά οι νέοι των Μοιρών να μπορούν να περνούν τις ελεύθερες ώρες τους, με συζήτηση, μελέτη και ψυχαγωγία.

Για να μπορέσουν οι πολιτιστικοί σύλλογοι να ανεβάσουν το πνευματικό επίπεδο στην ύπαιθρο, πρέπει το κράτος να αγκαλιάσει τη δραστηριότητά τους και να βοηθήσει οικονομικά.

Αλλιώς, σε λίγα χρόνια, όλα θα είναι μετάνοηση από την παλιά Κρήτη...».

Στο Πετροκεφάλι, ένα χωριό με 500 κατοίκους, αλλά με δραστήρια νεολαία, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Νέων παίζει σημαντικό ρόλο στη ζωή του χωριού.

Μια από τις κυριότερες εκδηλώσεις του είναι η καθιέρωση αποκριάτικου καρναβαλιού που σημειώνει κάθε χρόνο τεράστια επιτυχία. Οι νέοι του χωριού μεταμφιέζονται κατάλληλα και ασπρίζουν πρόσωπα και γεγονότα. Από το κρέμασμα του Σάχη μέχρι το ύψος του τιμάρθρου.

Στην Πάμπια, ο Σύλλογος για να σώσει στη μνήμη των νεωτέρων τον παραδοσιακό κρητικό γόμο, οργανώνει κάθε χρόνο αναπαράσταση με όλες τις λεπτομέρειές του.

Στο Αβδού Πεδιάδος, ο Σύλλογος έχει δημιουργήσει δανειστική βιβλιοθήκη και αίθουσα για τη συγκέντρωση των μελών. Το χρόνο που πέρασε έκανε πολλές εκδηλώσεις (προβολές ταινιών, ομιλίες, χοροσεπίδειξι κ.λπ.), επίσης άσπρισε τα σπίτια και καθάρισε τους δρόμους του χωριού.

Για την άνοιξη, έχει προγραμματίσει τη γιορτή των Αποκριών με σκοπό την αναβίωση των παλιών εθίμων στ' αλώνια.

Στα Καλέσα ο πολιτιστικός σύλλογος δίδει τη μάχη για να ανέβει το πνευματικό επίπεδο

ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ «ΒΙΓΛΑ»

Στις 24 του Φλεβάρη τα μέλη του Συλλόγου Καλαμικτών των που μένουν στην Αθήνα έκαναν εκλογές για νέο Διοικητικό Συμβούλιο.

Το Συμβούλιο που εκλέχτηκε συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

- Πρόεδρος: Περικλής Μιχελινιάκης
- Αντιπρόεδρος: Μανώλης Παπαδοκαλάκης
- Γενικός Γραμματέας: Νίκη Αντωνιογιαννάκη
- Ταμίας: Γιάννης Θεοδωράκης
- Μέλη: Γεωργία Θεοδωράκη, Νίκος Ανδρουλάκης, Χαράλαμπος Μιχαηλάκης, Νίκη Ρεσιτάκη, Δημ. Μανουσάκης.

Ο ΚΑΙΡΟΣ

Με βροχές, καταψυχές και χιόνια τέλειωσε ο Φλεβάρης. Το ίδιο συνέχισε και ο Μάρτης, για να ρίξει το βράδυ της πρώτης ημέρας του, χιόνια που σέπασαν όλη την επαρχία, εκτός από την παραλιακή ζώνη.

Έτσι, ύστερ' από πολλά χρόνια, την Κυριακή το πρωί, 2 του Μάρτη, το χιόνι είχε σκεπάσει την επαρχία μέχρι τις Χοιρινιανές κορφές, τη Βιγλα πάνω από τους Καψάλους στην Βιάννο, στο Μπουμπούλι που Βαχού, την Κουσελά και το Κορακοβήλι στ' Αμρά, τη Φορτέτσα πάνω από τη Μονή του Αγ. Αντωνίου, του Κυρακού και της Πέντε Πάτρης στο Συκόλογο.

Οι βροχές συνεχίστηκαν και τις πρώτες μέρες του Μάρτη, για να φθάσει η βροχόπτωση 70 εκ.

των κατοίκων. Έκανε δανειστική βιβλιοθήκη, οργανώνει εκδηλώσεις και δεντροφυτεύει το χωριό.

Ο Γιώργος Βαθειανάκης, μέλος του Δ.Σ., λέει:

«Όπως όλοι οι επαρχιακοί πολιτιστικοί σύλλογοι, έτσι και ο δικός μας υποφέρει διπλά: πρώτο από την κρατική αδιαφορία και δεύτερο από την αδιαφορία των πολιτών.

Ο Γωνιανός Εκπολιτιστικός Σύλλογος, έχει αναμφισβήτητο ένα προβάδισμα και σε αριθμό, αλλά και σε ποιότητα εκδηλώσεων. Η μεγαλύτερη του επιτυχία είναι η έκδοση της εφημερίδας «Γωνιανός Κήρυκα».

Εξ άλλου, στο χωριό Αρκαδιό Μονοφασιού, που έχει 23 οικογένειες και 104 κατοίκους, με τη βοήθεια του δασκάλου Ραδάμανθη Κολαγιαννάκη, οι κάτοικοι από το υστέρημά τους διαμόρφωσαν ένα παλιό κτίσμα και τόκαναν αναγνωστήριο και βιβλιοθήκη.

Δεν χρειάζεται να πούμε πολλά πράγματα. Οι νέοι των χωριών της επαρχίας μας ως μελετητές της δουλειάς για παράρρομες εκδηλώσεις και πιστεύουμε πως υπάρχουν όλες οι προϋποθέσεις για να προχωρήσουν στην ίδρυση Πολιτιστικών Συλλόγων που ν' αγκαλιάζουν όλους τους νέους κάθε χωριού και να προχωρήσουν σε μια σειρά από εκδηλώσεις πότε μόνοι τους και πότε σε συνεργασία με άλλους γειτονικών χωριών.

Από τους νέους του Συκόλου που ίδρυσαν κιάλας το Συλλόγο τους, περιμένουμε να μας πληροφορήσουν για την κίνησή του, ώστε να ενημερώσουμε τους συνεπαρχίτες μας.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΔΙΑΛΛΕΞΗ

Στην αίθουσα τελετών της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Ηρακλείου θα γίνει εορταστική εκδήλωση, με την ευκαιρία της εθνικής επετείου, την 24η Μαρτίου, ημέρα Δευτέρα και ώρα 7.30 π.μ.

Θα μιλήσει ο συνεπαρχίτης Καθηγητής της Σχολής κ. Κων. Στεφανιάκης με το πολύ ενδιαφέρον θέμα: «Στρατηγός Μοκρυγιάννης: ο αλύκοτος αγωνιστής και πολέμιος της αδικίας και της παρονομίας».

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Την αγαπημένη μας Μαρίε Στυλ. Βασιλάκη, που πήρε το πτυχίο της Νομικής, τη συγχαίρομε θερμά και της ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία. Ο.Κογ. Ελευθ. Λουλάκης

Με χαμηλό επιτόκιο ΔΑΝΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΤΕ ΓΙΑ ΟΜΑΔ. ΑΡΔΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΕΩΠΟΝΩΝ ΑΝΑΤ. ΚΡΗΤΗΣ

Από το Σύνδεσμο Γεωπόνων Ανατ. Κρήτης εκδόθηκε η παρακάτω ενδιαφέρουσα ανακοίνωση:

Από φέτος μπήκε σε εφαρμογή ειδικό πρόγραμμα για την εκτέλεση ομαδικών αρδευτικών έργων. Τα έργα αυτά θα δωρεοδοτούν η Αγροτική Τράπεζα με χαμηλό επιτόκιο και θα επιδοτεί το Δημόσιο από πιστώσεις του Προγράμματος Δ.Ε.

Τα έργα αυτά είναι ανεξάρτητα από τα μεγάλα γεωγεωτεχνικά έργα και θα κατασκευάζονται κατά προτεραιότητα από τους Τοπικούς Οργανισμούς Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ), τις Τοπικές Επιτροπές Άρδευσης (ΤΕΑ), τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις, τους Δή-

μους, τις Κοινότητες και μεμονωμένες ομάδες παραγωγών. Το πρόγραμμα αυτό προβλέπει την μελέτη και εκτέλεση αυτοτελών ομαδικών γεωγεωτεχνικών έργων, ομαδικών γυτρήσεων, καθώς και συμπλήρωση, βελτίωση επέκταση ή ανακαίνιση λειτουργούντων συλλογικών αρδευτικών έργων.

Η χρηματοδότησή τους θα γίνεται με δάνεια της ΑΤΕ με ευνοϊκούς όρους και συγκεκριμένα, κατά 65ο) και διάρκεια εξοφλήσεως 15 χρόνια. Το υπόλοιπο 35ο) του συνολικού κόστους τους θα επιδοτείται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Η κατάρτιση του προγράμματος έργων, η μελέτη και η κατασκευή τους, θα γίνεται σε νομαρχιακό επίπεδο με τη συνεργασία των αρμοδίων Υπηρεσιών και της ΑΤΕ. Θα προηγηθεί αναγνωριστική έκθεση της αρμόδιας Περιφερειακής Υπηρεσίας Εγγείων Βελτιώσεων και αφού προηγουμένως εξασφαλιστεί η συγκατάθεση των ενδιαφερομένων για τη σύναψη του απαιτούμενου δανείου και συλλογική εκτέλεση του έργου.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθυνθείτε στην αδιάδια επιτροπή του Συνδέσμου μας κάθε Παρασκευή από τις 5 μέχρι 8.30 το απόγευμα στα γραφεία του Συνδέσμου μας (Λοχαγού Μαρτινάκη 13, Πλατεία Αγ. Δημητρίου Ηρακλείου).

Από το Σύνδ. Γεωπόνων Ανατ. Κρήτης

ΣΗΜΕΙΩΣΗ «Β.Ν.» Πολλές θα είναι ασφαλώς οι περιπτώσεις στην επαρχία μας που μπορούν να αξιοποιηθούν τους σχετικά ευνοϊκούς όρους των δανείων που αναφέρεται η παραπάνω ανακοίνωση, και δεν πρέπει να τη χάσουν. Γεννίεται μονάχα το ερώτημα: έχει άραγε γίνει η προσπάθεια αυτή γνωστή στους ενδιαφερόμενους με υπεύθυμη ανακοίνωση των αρμόδιων κρατικών υπηρεσιών, ή θα το πληροφορηθούν τώρα μονάχα από την ανακοίνωση του Συνδέσμου Γεωπόνων Ανατολικής Κρήτης;

Ο Φλοιοτριβής της έλιας

Τα τελευταία χρόνια, βλέπουμε νεαρά βλαστάρια της έλιας να πέφτουν τους καλοκαιρινούς μήνες. Αυτό οφείλεται σε ένα ξυλοπάγιο έντομο, μικρό και μαύρο, τον φλοιοτριβή της έλιας, όπως το λέμε. Προσβάλλει τα τρυφερά βλαστάρια και τις μασκάλες των φύλλων και των λουλουδιών με αποτέλεσμα να πέφτουν. Η ζημιά που προκαλεί ο φλοιοτριβής είναι διπλή:

Από το ένα μέρος ζημιώνει την παραγωγή της χρονιάς καταστρέφοντας τα μάρτια, τα άνθη και τους καρπούς. Από το άλλο μέρος ελαττώνει την παραγωγή της επόμενης χρονιάς, γιατί καταστρέφει τα νεαρά βλαστάρια πάνω στα οποία θα καρποφορούσε τον επόμενο χρόνο το δέντρο.

Επιβάλλεται λοιπόν όλοι όσοι καλλιεργούν ελιές να ασχοληθούν συστηματικά με την καταπολέμηση του φλοιοτριβή. Η καταπολέμησή του είναι εύκολη και δεν απαιτεί δαπάνες.

Το έντομο αφού περάσει τον χειμώνα του μέσα στις στοές των κλαδιών, φεύγει ομαδικά και παγιάει σε ξερά και σε μισό-

ξερα κλαδιά να γεννησει τα αυγά του για τον πολλαπλασιασμό του.

Γνωρίζοντας αυτή την ιδιομορφία του εντόμου, μέσα από Φεβρουάριο καθαρίζουμε τα ελαιόδεντρα από τα ξερά και μισόξερα κλαδιά, κλαδεύουμε και κάνουμε δέματα τα κλαδιά.

Τα δέματα αυτά τα αφήνουμε κάτω από τα ελαιόδεντρα, σαν παγίδες, για να πάνε σε αυτά τα έντομα να γεννησουν τα αυγά τους. Όταν δεν είναι χρονιά κλαδέματος, τότε κόβουμε σκόπιμα μερικά κλαδιά και τα βάζουμε κάτω από τα ελαιόδεντρα για να γεννησουν τα έντομα σε αυτά τα αυγά τους. Τα δέματα αυτά τα διατηρούμε κάτω από τα ελαιόδεντρα όλο το Μάρτιο και μέσα στο πρώτο δεκαήμερο του Απριλίου τα συγκεντρώνουμε έξω από τον ελαιώνα και τα κάιμε, καίγοντας έτσι και τα έντομα του φλοιοτριβή. Παράλληλα όμως με όσα αναφέραμε ως τώρα, πρέπει να παίρνουμε και ορισμένες ακόμα προφυλάξεις.

Τα κλαδιά που φέρνουμε στις αυλές των σπιτιών μας για ο-

κιακή χρήση, αν δεν τα χρησιμοποιήσουμε μέχρι τον Απρίλιο, τα σκονίζουμε ή τα ψεκάζουμε με ένα εντομοκτόνο με προσοχή για να αποφύγουμε τις δηλητηριάσεις. Οι πάσσαλοι ακόμη που χρησιμοποιούνται για περιφράξη ή υποστήριξη αν προέρχουν από ελαιόδεντρα πρέπει να αποφλοιωνονται και να καθαρίζονται, γιατί είναι ενδεχόμενο να έχουν έντομα που μπορεί να διαδώσουν την προσβολή στις ελιές της γύρω περιοχής. Φροντίζουμε ακόμα να διατηρούμε τα ελαιόδεντρα ζυγνά, με καλή βλάστηση, γιατί ο φλοιοτριβής δεν προτιμά τέτοια δέντρα για τον πολλαπλασιασμό του. Και για να τα διατηρούμε ζυγνά, πρέπει να εφαρμόσουμε τη σωστή καλλιεργητική τεχνική (λίπανση και κλάδεμα, καταπολέμηση ασθενειών).

Σε περιπτώσεις σοβαρής προσβολής, περιορίζουμε τους πλήθυσμούς των εντόμων σε ψεκασμούς κατά την άνοιξη μεθειονόταν ή ένα οργανοφωσφορικό εντομοκτόνο.